

Den moderne splitcanestang.

Mit første skridt mod at bygge en splitcane fluestang helt fra bunden, tog jeg allerede for mere end 25 år siden. Jeg havde tidligere både restaureret og monteret flere splitcane stænger, og ville gerne lave en helt fra bunden.

En splitcane stang består af flere, oftest 6, trekantede, sammenlimede bambussplitter.

I Flugfiske i Norden 1980 var der flere artikler om splitcanebyggere, og da Preben Torp Jacobsen i 1981 startede en artikelserie om hvordan man kommer i gang og hvordan man gør, gav det for alvor blod på tanden. Jeg fik anskaffet mig en lille Stanley blokhøvlet, et måleür, nogle tonkinstokke og en bog, alle stangbyggerses bibel: "A Masters Guide To Building A Bamboo Fly Rod" af Garrison og Carmichael. Jeg fik lavet en træhøvleform, som dog kun kunne bruges til at grovhøvle på.

Den rigtige høvleform af metal, som kunne indstilles for hver 5", var svær at få fat i og temmelig dyr, så med studiegæld m.m. måtte det vente lidt. Jeg fik da splittet nogle bambusstokke op og grovhøvlet til en stang, men da min kone og jeg flyttede til et gammelt hus med en

stor have, blev stangbyggeriet lagt på hylden for en kortere tid, troede jeg. Tonkinstokkene blev halveret til ca. 1,80 m og lagt under loftet på nogle hyldeknægte i et værelse.

Der lå de godt, og samlede støv i en del år, indtil jeg fik nys om at Bo Hermansen fra Vorbasse byggede stænger, og at han kunne lære fra sig. Til min store glæde blev jeg taget i lære, og den første vintersæson begyndte min første håndlavede splitcane stang at tage form. Det var en lille tredelt 6'8" klasse 4 stang, efter Bos design.

Der blev flækket, splittet, grovhøvlet, varmhærdet, filet og rettet bladknuder, målt, indstillet, finhøvlet, limet, rettet og hængt til tørre. Der hang den så, tre tilspidsede blomsterpinde, med limklatter på overfladen, som skulle blive til min kommende, første, selvavede splitcane fluestang.

Det var først da limklatterne og emaljelaget blev skrabet og slebet af, at bambussens smukke, gyldne overflade viste sig.

Det var også her det ville afsløre sig om høvlearbejdet var udført ordentligt, om de 6 trekantede splitter lå helt tæt sammen. Den yngre lærer må have holdt godt øje med sin ældre elev, for det så helt godt ud. Slibningen af de to nederste sektioner var let at gå til. Det var først da jeg skulle slibe spidsen, med et tværmål på under 2 mm, at hånden rystede lidt. Den skulle jo gerne bevare sin sekskantede form, så det var med at holde tungen lige i munden, så der ikke blev slebet af kanterne. Når klingen er slebet ren, foregår resten stort set, som når man monterer en kulklinge, bortset fra at splitcane stangen også skal have metalferruler og lakeres nogle gange.

Det store arbejde ligger i den første fase. At gøre bambusstocken klar til høvleformen. Indstille høvleformen (med 1/100 mm nøjagtighed) af flere omgange. Slibe høvljern mange gange og indstille høvlen til at høvle silkepapirtynde spåner, og en masse tålmodighed. For det tager lang tid og der er mange arbejdsgange.

Så min første stang blev først gjort færdig den efterfølgende vinter. Bygning af splitcane stænger er oftest en vinteraktivitet, ligesom mange af de øvrige sidegevinster vi har (som fluebinding, stangmontering, knivfremstilling osv.), den øvrige del af året vil vi jo gerne ud og fiske.

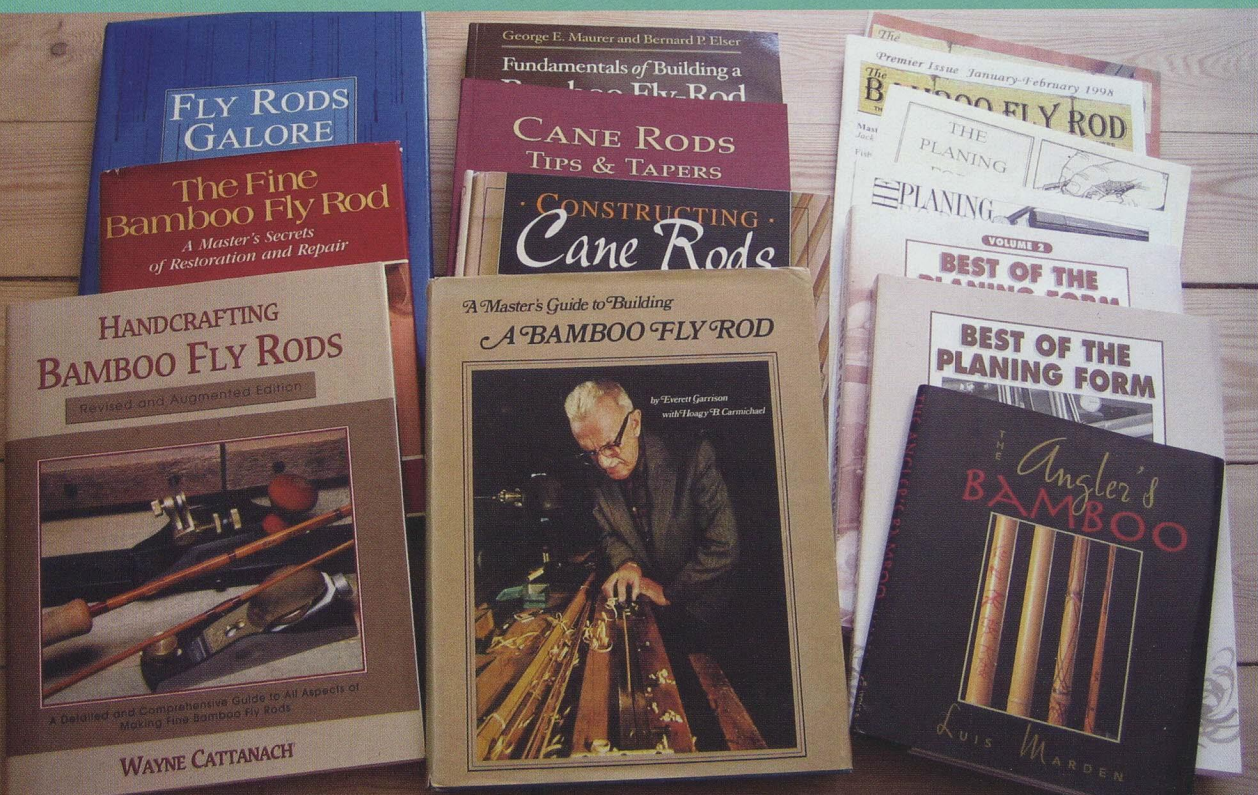
Siden er endnu en stang blevet færdig, flere er næsten færdige og nogle skal gøres klar til montering. Den næste der skal startes på får nr. 10 i logbogen, og der bliver forhåbentlig skrevet mange flere ind i de kommende år.

Det er spændende og fascinerende at få mulighed for at præge og lege med fluestangens fundamentale egenskaber, og at arbejde med et unikt naturmateriale, som kan formes og bearbejdes og blive til et smukt og funktionelt redskab, som man siden kan nyde at bruge.

Jeg bliver ofte spurgt, "Hvorfor fiske med splitcane, når vi nu har et fantastisk materiale som kulfiber?" Er splitcane stænger ikke tunge og langsomme? Kan man overhovedet kaste ordentligt med dem? Kræver den ikke megen pasning? Er det ikke bare ren konservatisme og nostalgi?

Den moderne splitcane stang er som regel en fluestang, sjældent over 8 fod og sjældent over klasse 5 og bruges mest til nymfe og tørfluefiskeri.

En stang i den størrelse kan godt bygges så den vejer under 100 g, hvis man undlader tunge hjulholdere og andet pynt. Så tung behøver den ikke at være. Langsom kan den godt være, men det er der nogen, der

synes om. Den kan også laves hurtig, det afgøres bl.a. af taperingen, dvs. hvordan høvleformen indstilles, men nok ikke så hurtig som de hurtige kulstænger.

En splitcane stang, der er bygget ordentligt, af kvalitets bambus og efter en gennearbejdet taperingsmodel, kaster fremragende. Man kan godt lave en kastekanon, men til nymfe og tørfluefiskeri er der mere brug for præcision og delikat præsentation, og der kan splitcane stangen sagtens være med.

Hvis der med konservatisme menes at tingene ikke forandrer sig, er splitcane stangen ikke konservativ. Der bliver bygget mange splitcane stænger, specielt i USA men også i Europa, af små firmaer og af dygtige professionelle og amatører, og der foregår løbende udvikling og udveksling af erfaringer på nettet, i tidsskrifter, i bøger og ved forskellige sammenkomster og træf.

Jo, man skal passe på sin splitcane stang, hvis man vil have den i mange år. Den skal ud af den fugtige pose og op at hænge efter fisketuren, men ellers kan den tåle meget.

Nostalgi, ja, at splitte en tyk bambusstok og lime splitterne sammen har man gjort i mere end 150 år, men den moderne splitcane stang har hele tiden udviklet sig.

Det er nok i den sidste ende et spørgsmål om indstilling og temperament, om man er til splitcane eller ej.

Fra århundredeskiftet og frem til 2. verdenskrig var stort set alle fiskestænger lavet af splitcane. Store og små fabrikker sprøjtede fiskestænger ud i stribevis i meget forskellig kvalitet, som afhang både af råmaterialet og hvordan det blev forarbejdet. Samtidig fandtes der en del små foretagender, der fremstillede specielt fluestænger af meget høj kvalitet, og som arbejdede med de bedste råvarer, stor præcision, hårdning og beregning af taperinger.

Udviklingen af glasfiber og samtidig embargoen af kinesiske varer fra 1950, påvirkede udviklingen og udbuddet af fiskestænger. Tonkin-bambus (*arundinaria amabilis*), som er den bedste og eneste reelt anvendelige bambus til fiskestænger, gror kun i Kina, og kunne ikke længere importeres.

Små og mindre stangfabrikker fik hurtigt bund i lageret af bambus. Store foretagender som f.eks. Hardy og Pezon & Michel med større lagre, kunne fortsat fremstille splitcane stænger i begrænsede mængder (fortrinsvis lettere fluestænger), samtidig med glas og senere kulstænger.

Efter stort set at have været ude af markedet fra først i 1950-erne og de næste ca. 30 år, hvor glasfiber og senere kulfiber næsten totalt havde overtaget markedet, fik splitcane stænger en ny opmærksomhed fra sidst i 1970-erne. En af årsagerne var udgivelsen af en bog. At embargoen af Kina var blevet ophævet i 1971 og tonkin-bambus igen kunne importeres, havde også sat skub i tingene.

Fremstillingen af kvalitets splitcane stænger havde været omgivet med megen hemmelighedskræmmeri. Specielt de høvleforme og fræsemaskiner, der fremstillede de specielt taperede splitter, var meget hemmelige, så amatørbyggere var henvist til primitive høvleforme med faste taperinger.

Med Garrison og Carmichaels bog "A Masters Guide to Building a Bamboo Fly Rod" åbnede der sig en helt ny verden. Garrison var en meget anerkendt professionel stangbygger, der selv håndhøvlede sine stænger. Han gav i bogen, der er på næsten 300 sider med et væld af billeder og tegninger, detaljerede anvisninger på fremstilling af værktøjer, specielt en indstillelig stålhøvleform, med nøjagtige mål, behandling af bambussen, ja alt hvad man behøvede at vide. Selv Garrisons egne taperingsmål på samtlige hans stænger var med.

Siden har andre lukket op for posen, og i dag er der en hel del gode bøger, om det at bygge splitcane stænger. En sand guldgrube for amatørbyggere, der ikke behøver at prøve sig frem, men kan låne viden af de gamle mestre og prøve at gøre dem kunsten efter.

I dag bugner Internet med et væld af specielle splitcane sider med informationer, tips og ideer, chat og debatsider, nettidsskrifter osv. Et par gode sider: www.canerod.com og www.bamboorodmaking.com.

Så splitcane stangen er absolut fuld af liv, den har sin egen plads, sine egne kvaliteter og sin egen charme. Det skal være en nydelse at fluefiske, og jeg nyder at fiske med min selvbyggede splitcane stang, mærke den arbejde, mærke dens rytme, se dens smukke overflade og undre mig over, at den en gang har været en del af et 12 m langt "græsstrå" på en kinesisk bjergside.

Per Egholm Andersen